

แบบรายงานการเข้าร่วมประชุม/ อบรม/สัมมนา/ ศึกษาดูงาน

 รายบุคคล กลุ่มบุคคล

ชื่อ - นามสกุล : นางมาลินี ภูหมั่นเพียร	ตำแหน่ง : หัวหน้าฝ่ายบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศ
ชื่อ - นามสกุล : นางสาวนันทนา เศาจวุฒิพงศ์	ตำแหน่ง : บรรณารักษ์
ชื่อ - นามสกุล : นางสาวมัทนา บุญประเสริฐ	ตำแหน่ง : บรรณารักษ์
ชื่อ - นามสกุล : นายจักรกริช รอดพุด	ตำแหน่ง : ผู้ปฏิบัติงานบริหารชำนาญงาน
ชื่อ - นามสกุล : นางประภัสสร อ้วนวงษ์	ตำแหน่ง : ผู้ปฏิบัติงานทั่วไปชำนาญงาน
ชื่อ - นามสกุล : นางสาวอรุณญา พิภอ่อน	ตำแหน่ง : ผู้ปฏิบัติงานทั่วไปชำนาญงาน
ชื่อ - นามสกุล : นางประจักษ์จิตต์ อูมะวิชนี	ตำแหน่ง : ผู้ปฏิบัติงานทั่วไป
ชื่อ - นามสกุล : นางสาวอรุณพรพรรณ พองพรม	ตำแหน่ง : พนักงานเข้าเล่ม (บ2)
ชื่อ - นามสกุล : นายพงษ์ศักดิ์ เอกนาม	ตำแหน่ง : พนักงานพิมพ์ (ส2)

สังกัดฝ่าย / ส่วนงาน : ฝ่ายบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศ

ชื่อหลักสูตร	อบรมแบบออนไลน์เรื่อง “อนาคตห้องสมุดยุคดิจิทัล”
วัน/เดือน/ปี	วันพุธที่ 3 กรกฎาคม 2567
สถานที่จัด	รูปแบบออนไลน์ผ่าน Zoom และช่องทาง YouTube
หน่วยงานผู้จัด	ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ค่าใช้จ่าย	☒ ไม่มี ☐ มี จำนวน บาท เบิกจ่ายจากงบประมาณ ☐ แผ่นดิน ☐ เงินรายได้ ☐ งบอื่นๆ (ระบุ)
ใบเกียรติบัตร/ วุฒิบัตร	☒ ได้รับ ☐ ไม่ได้รับ เนื่องจาก..... ☐ ไม่มี

สรุปสาระสำคัญ

ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดอบรมแบบออนไลน์เรื่อง “อนาคตห้องสมุดยุคดิจิทัล” โดยมีหัวข้อในการบรรยาย ดังนี้

หัวข้อ "ทิศทางการให้บริการ E-book ในห้องสมุดยุคดิจิทัล" โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงพันธ์ เจริมประยงค์ จาก ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้วยผลกระทบจาก COVID-19 ทำให้การมีจำนวนใช้หนังสือฉบับพิมพ์ลดลง ผู้คนมีการปรับตัวมาใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น แต่จากหลังจากสถานการณ์ COVID-19 ดีขึ้น ความต้องการที่จะกลับมาใช้หนังสือตัวเล่มก็เพิ่มมากขึ้น การให้บริการหนังสือ e-book ในปัจจุบัน ก็มีการเผยแพร่ในหลาย ๆ แหล่ง เช่น Open Library ที่เป็นแหล่ง Open archive ให้บริการหนังสือ e-book ฟรีที่หมดอายุลิขสิทธิ์แล้ว สามารถเข้าไปสมัครสมาชิกและใช้งานได้ และแหล่งฟรีอื่น ๆ ซึ่งยังมีข้อถกเถียงกันว่า สามารถทำได้หรือไม่

คุณลักษณะของ E-book

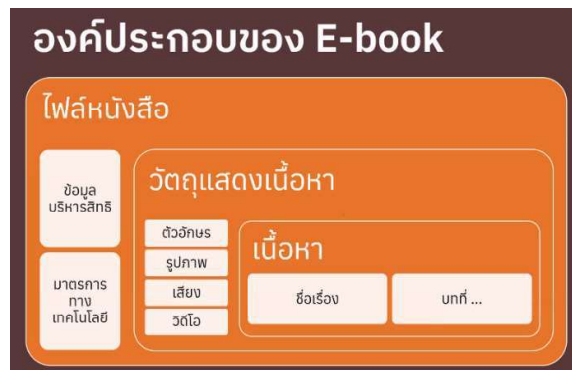
1. บรรจุเนื้อหา (package of content) (ตัวอักษร ภาพ)
2. โครงสร้าง (ปกหน้า ปกใน สารบัญ คำนำ ปกหลัง การจัดหน้า)
3. ความสามารถในการค้น (Bookmarkable)

ปัจจุบันยังมีลักษณะเนื้อหาของ E-book ในอีกแบบหนึ่ง ได้แก่ แฟนฟิค (Fan fiction) ที่เริ่มต้นจากการเขียนเนื้อหาหลงบล็อก โดยที่ไม่จำเป็นต้องมีหน้าปก คำนำ สารบัญ หรืออื่นๆ ตามคุณลักษณะของ E-book อีกทั้งประสบการณ์และมิติในการอ่านก็เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วอีกด้วย ไม่ได้มีแค่ตัวอักษรหรือรูปภาพอีก เช่น หนังสือเสียง รวมถึงอุปกรณ์ในการแสดงผล เช่น การอ่านบนหน้าจอต่าง ๆ การใช้แว่น VR

นอกจากนี้ E-book ยังมีความสามารถในการปรับขนาดและความชัดเจน การสืบค้น การเชื่อมโยงเนื้อหา (Link) การทำสำเนา การส่งต่อ การจำกัดการเข้าถึงและการใช้งาน และการรวบรวมและการใช้งานบันทึก (Note) อีกด้วย

องค์ประกอบของ E-book

ประกอบด้วย ไฟล์หนังสือ วัตถุแสดงเนื้อหา และเนื้อหา ในส่วนของไฟล์หนังสือจะเกี่ยวข้องกับข้อมูลการบริหารสิทธิ์ ที่เป็นส่วนสำคัญสำหรับงานห้องสมุดที่ใช้ในการทำ Metadata และมาตรการทางเทคโนโลยีที่ทางผู้ผลิต/ผู้จัดจำหน่ายนำมาใช้ในการจำกัดและควบคุมการใช้งาน

การทำหนังสือด้วยตนเอง (Self-publishing)

ในกระบวนการจัดทำหนังสือแต่เดิมนจะเป็นลักษณะของการที่นักเขียนส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา และส่งต่อให้กับบรรณาธิการกลั่นกรอง แต่ในปัจจุบันนักเขียนนิยมทำหนังสือและจำหน่ายด้วยตนเองโดยไม่ผ่านกระบวนการทำหนังสือแบบเดิม แต่ไม่สามารถบอกได้ว่าหนังสือดังกล่าวมีคุณภาพดีแค่ไหน แต่ในตลาดหนังสือที่ทำด้วยตนเองก็ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก เช่น นวนิยาย ทั้งนี้ ห้องสมุดที่ต้องการจัดหาทรัพยากร E-book ที่เป็น Self-publishing จะต้องระวังเรื่องหนังสือที่เป็น AI-Generated Content ด้วย

ผู้ตีพิมพ์เผยแพร่

สำนักพิมพ์หลายแห่งมีการผันตัวมาจำหน่าย E-book มากขึ้น หรือมีหลายเจ้าที่ใหม่ที่จำหน่าย E-book โดยเฉพาะ รวมถึงตัวนักเขียนเอง และห้องสมุดก็มีแหล่งเผยแพร่ทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ของสถาบัน

การเข้าถึง E-book มีทางเลือกมากมาย ทั้งรูปแบบของผลิตภัณฑ์ การให้บริการ และแพลตฟอร์มที่ต่างกันไป ถือเป็นความท้าทายในการให้บริการของห้องสมุด

แนวโน้มการให้บริการ

1. ขยายแบบเหมาเช่า + ของฟรี ข้อดีคือได้หนังสือเยอะ แต่ไม่สามารถเลือกเล่มที่ต้องการหรือไม่ต้องการได้
2. การควรวรรณกิจสินค้าหลาย ๆ ประเภท เช่น บริษัทที่มีการจำหน่ายสินค้าทั้งหนังสือเสียง สตริงมิ่งเพลง สตริงมิ่งภาพยนตร์ สตริงมิ่งเกมส์ และสินค้าที่ระลึก เป็นต้น
3. อ่านฟรี แต่มีการเสียค่าใช้จ่ายบางส่วน เช่น Freemium (อ่านฟรีได้บางส่วน/บางตอน หรืออ่านได้ทั้งเล่ม และจ่ายเพิ่มหากต้องการเขียน Note ได้)
4. การนำเอา AI มาใช้ เช่น การแปล การสรุป การอ่านออกเสียง การค้นหา/เสนอแนะ การตรวจสอบลิขสิทธิ์

บริการสนับสนุนผู้อ่าน E-book

1. งบประมาณสำหรับการบอกรับ (ทดแทนการซื้อ) ให้จัดสรรงบประมาณในการจัดหา E-book มากขึ้น
2. การรวบรวมของฟรี รวบรวมแหล่งฟรีและให้บริการในทีเดียวกัน
3. การจัดการสัญญาอนุญาตรูปแบบต่าง ๆ
4. การจัดการการลงรายการ เช่น ความสามารถในการลงรายการ MARC เป็นต้น

5. เพิ่มขีดความสามารถในการค้นหา ห้องสมุดต้องทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึง E-book ที่ให้บริการได้ง่าย
6. การบริหารจัดการที่ใช้ข้อมูลเป็นฐาน
7. การเปรียบเทียบพีเจอร์ของแพลตฟอร์ม
8. การแนะนำการใช้และช่วยเหลือทางเทคนิค
9. จัดหาเครื่องมือช่วยเหลือการอ่าน รวมถึงอุปกรณ์
10. การสงวนรักษาระยะยาว

หัวข้อ "Generative AI ช่วยอะไรห้องสมุดได้บ้าง" โดย คุณปิยธิดา ท่อประทุม คุณธัญวรัตน์ สดคมขำ จากสำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AI ประกอบด้วยหลายประเภท แต่สำหรับงานห้องสมุดสามารถนำ Generative AI ซึ่งเป็นปัญญาประดิษฐ์ที่ใช้ในการสร้างเนื้อหาใหม่ ๆ มาปรับใช้ได้ โดย Generative AI ประกอบด้วย 5 ประเภท ได้แก่

1. Text Generation ปัญญาประดิษฐ์ที่สร้างข้อความและภาษาเขียนต่าง ๆ ได้ เช่น ChatGPT
2. Image Generation ปัญญาประดิษฐ์ที่สร้างรูปภาพได้ เช่น Copilot
3. Video Generation ปัญญาประดิษฐ์ที่สร้างคอนเทนต์รูปแบบวิดีโอได้ เช่น Clipchamp
4. Text Summarizer ปัญญาประดิษฐ์ที่ช่วยสรุปข้อความ ย่อบทความ รายงาน หรือเอกสารขนาดยาวให้เหลือเพียงประเด็นสำคัญได้ เช่น QuillBot
5. Research & Analysis ปัญญาประดิษฐ์ที่สามารถหาข้อมูล research ข้อมูลและวิเคราะห์ออกมาได้ เช่น SCISPACE

Text Generation	Image Generation	Video Generation	Text Summarizer	Research & Analysis

การใช้ PROMT

PROMT คือ การระบุสิ่งที่ต้องการเพื่อให้ AI สร้างขึ้นตามรายละเอียดคำสั่งที่เขียน

โครงสร้างพื้นฐานของ PROMT

1. วัตถุประสงค์ : ระบุสิ่งที่ต้องการให้ AI ทำ เช่น สร้างภาพวาด เขียนโค้ด หรือแปลภาษา
2. คำอธิบาย : ให้รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการ AI ให้ทำ เช่น ลักษณะของภาพวาด ประเภทของโค้ด หรือภาษาต้นทางและปลายทาง
3. ข้อจำกัด : จำกัดขอบเขตของงานให้แคบลง เช่น สีหรือรูปแบบของภาพวาด ประเภทของโค้ด หรือคุณสมบัติของภาษาต้นทางหรือปลายทาง

ChatGPT

โปรแกรมแชทบอตที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี AI (Artificial Intelligence) ทำหน้าที่สร้างข้อความโต้ตอบกับผู้ใช้งานในรูปแบบการสนทนา โดยจะประมวลผลภาษาใช้งานของมนุษย์อย่างเป็นธรรมชาติ สร้างขึ้นโดย OpenAI บริษัทเทคโนโลยีที่มุ่งเน้นการพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ (The Digital Tips, 2023)

การใช้ ChatGPT

- ใช้ในการตอบคำถาม ช่วยในการเรียนรู้ เขียนโค้ด ระดมความคิดร่วมกัน และอื่นๆ อีกมากมาย
- อย่าแชร์ข้อมูลที่ละเอียดอ่อน เช่น ชื่อบุคคล เนื่องจากประวัติแชทของเราจะถูกเก็บอยู่ใน ChatGPT
- ตรวจสอบข้อมูลอีกครั้งว่าคำตอบถูกต้องและตรงกับที่เราต้องการหรือไม่

สำหรับงานห้องสมุด สามารถนำ AI มาปรับใช้กับการทำงานได้ เช่น การนำมาช่วยในการทำสื่อประชาสัมพันธ์ การเขียนโครงการ การแปล เป็นต้น

หัวข้อ "พลิกโฉมห้องสมุดยุคดิจิทัล" โดย คุณเปรมเกียรติ ศิริวัฒน์ บรรณารักษ์อาวุโส ฝ่ายพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ต้นแบบ สถาบันอุทยานการเรียนรู้ TK Park

จากสถานการณ์ COVID-19 และสถานการณ์บ้านเมือง ทำให้ TK Park มีการปิดให้บริการพื้นที่หลายครั้ง โดยมีบริการ TK Public Online Library ซึ่งให้บริการ E-book มากกว่า 7,000 เล่ม ทำให้สามารถยังคงให้บริการอยู่ได้ และสถิติการใช้งาน E-book เพิ่มสูงขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 แต่สถิติการใช้งานหนังสือก็ยังคงสูงมาเช่นเดียวกัน

บริการใหม่

TK Park ได้พัฒนาบริการใหม่เพื่อรองรับการใช้งานในช่วง COVID-19 เช่น การส่งหนังสือทางไปรษณีย์ ตู้ยืมคืนหนังสืออัตโนมัติ เป็นต้น

หลักการคัดเลือก E-book

1. เลือกหนังสือและสื่อที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ทุกกลุ่ม
2. การวิเคราะห์แนวโน้มการอ่านและความสนใจของผู้ใช้
 - สถิติการยืมในพื้นที่บริการ, TK Read
 - หมวดที่ยืม/จอง
3. การวิเคราะห์ความนิยมของเนื้อหา
 - การตรวจสอบและติดตามการจอง
 - ตรวจสอบแนวโน้มการจองเพื่อพิจารณาเพิ่มจำนวนหนังสือ
4. ใช้ข้อมูลการอ่านและการค้นหาของผู้ใช้ในการเลือกหนังสือใหม่
5. ติดตามแนวโน้มและหนังสือที่เป็นที่นิยมในงานหนังสือต่างๆ เช่น หนังสือเข้าใหม่ หนังสือตามกระแส

บริการ TK Read

เป็นบริการห้องสมุดออนไลน์ ให้บริการอีบุ๊ก หนังสือเสียง นิตยสาร และคอร์สออนไลน์

จุดเด่น

- เป็นส่วนเสริมบริการของห้องสมุด TK Park
- ช่วยขยายการให้บริการของห้องสมุด
- ให้บริการได้ตลอดเวลา ไม่มีวันหยุด
- สามารถนำสถิติวิเคราะห์การให้บริการได้อย่างละเอียด

ข้อจำกัด

- จำนวนหนังสือในท้องตลาดยังไม่มาก
- การจัดหาหนังสือ/สื่อสำหรับการให้บริการ
- ปริมาณการใช้งานมาก

ประโยชน์ที่ได้รับ

ได้เห็นเรื่องเทรนด์ของหนังสือ E-book ในปัจจุบัน รวมถึงการนำ AI มาปรับใช้กับงานต่าง ๆ ของห้องสมุด ทั้งยังได้ความรู้จากบริการใหม่ของ TK Park ที่รองรับกับการเป็นห้องสมุดดิจิทัล โดยสามารถนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้กับห้องสมุดได้

การถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคลากรในฝ่าย

ได้มีประชุมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคลากรฝ่ายบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศ เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2567 เวลา 12.30-13.30 น.

นำความรู้ที่ได้รับมาใช้ปรับปรุงการทำงาน ดังต่อไปนี้

หัวข้อการปรับปรุง / พัฒนา

รายงานผลการปรับปรุง/ พัฒนา
ภายในวันที่

ข้อเสนอแนะอื่นๆ(ถ้ามี)

ผู้รายงาน..... นันทนา เศาจวุฒิพงศ์
(นางสาวนันทนา เศาจวุฒิพงศ์)
บรรณารักษ์
วันที่ 17 กรกฎาคม 2567

ความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่าย

.....
.....
.....

ลงชื่อ..... M R
(นางมาลินี ภูหมั่นเพียร)
หัวหน้าฝ่ายบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศ
วันที่ 17 กรกฎาคม 2567

ความคิดเห็นของผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง

.....
รับทราบ
.....
.....

ลงชื่อ..... [Signature]
(ผศ.นพ.วรพล อร่ามรัตน์กุล)
ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง
วันที่..... **19 ก.ค. 2567**

- หมายเหตุ : 1. จัดทำรายงานฯ หลังจากเข้าร่วมประชุม/ อบรม/สัมมนา /ศึกษาดูงาน ภายใน 15 วันทำการ
เสนอหัวหน้าฝ่าย
2. หัวหน้าฝ่ายเสนอความเห็น ภายใน 3 วันทำการ และเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง
 3. แจ้งผู้รายงานทราบ และจัดเก็บเข้าแฟ้มรายงานการเข้าประชุม/ อบรม/สัมมนา /ศึกษาดูงาน
 4. หัวหน้าฝ่ายติดตามผลการปรับปรุงพัฒนา
 5. หัวหน้าฝ่ายรายงานผลการปรับปรุงพัฒนาให้ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลางได้ทราบ